EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2026.6.3.
COM(2026) 221 final

Ajánlás

A TANÁCS AJÁNLÁSA

Lengyelország gazdaság-, szociál-, foglalkoztatás-, strukturális és költségvetési politikájáról

{SWD(2026) 221 final}

Ajánlás

A TANÁCS AJÁNLÁSA

Lengyelország gazdaság-, szociál-, foglalkoztatás-, strukturális és költségvetési politikájáról

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 121. cikke (2) bekezdésére és 148. cikke (4) bekezdésére,

tekintettel a gazdaságpolitikák hatékony összehangolásáról és a többoldalú költségvetési felügyeletről, valamint az 1466/97/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2024. április 29-i (EU) 2024/1263 európai parlamenti és tanácsi rendeletre ([1]) és különösen annak 3. cikke (3) bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság ajánlására,

tekintettel az Európai Parlament állásfoglalásaira,

tekintettel az Európai Tanács következtetéseire,

tekintettel a Foglalkoztatási Bizottság véleményére,

tekintettel a Gazdasági és Pénzügyi Bizottság véleményére,

tekintettel a szociális védelemmel foglalkozó bizottság véleményére,

tekintettel a Gazdaságpolitikai Bizottság véleményére,

mivel:

(1) Az (EU) 2024/1263 rendelet rögzíti, hogy a gazdasági kormányzási keret célkitűzése a rendezett és fenntartható államháztartás, a fenntartható és inkluzív növekedés, valamint a reziliencia reformok és beruházások révén történő előmozdítása, továbbá a túlzott költségvetési hiányok kialakulásának megelőzése. A rendelet értelmében a Tanács és a Bizottság az Európai Unió működéséről szóló szerződésben (EUMSZ) meghatározott célkitűzésekkel és követelményekkel összhangban többoldalú felügyeletet végez az európai szemeszter keretében. Az európai szemeszter mindenekelőtt az országspecifikus ajánlások megfogalmazását és végrehajtásának felügyeletét foglalja magában.

(2) 2025. július 16-án a Bizottság elfogadta az Európai Gazdasági, Társadalmi és Területi Kohéziós, Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési, Halászati és Tengeri, Jóléti és Biztonsági Alap 2028–2034 közötti időszakra történő létrehozásáról, valamint az (EU) 2023/955 és az (EU, Euratom) 2024/2509 rendelet módosításáról szóló rendeletre irányuló javaslatát ([2]). A javaslat célja, hogy a pénzügyi struktúra

[1] Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2024/1263 rendelete (2024. április 29.) a gazdaságpolitikák hatékony összehangolásáról és a többoldalú költségvetési felügyeletről, valamint az 1466/97/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L, 2024/1263, 2024.4.30., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj).

[2] Javaslat: Az Európai Parlament és a Tanács rendelete az Európai Gazdasági, Társadalmi és Területi Kohéziós, Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési, Halászati és Tengeri, Jóléti és Biztonsági Alap 2028–

széttagoltságának csökkentése révén növelje az uniós finanszírozás hatékonyságát, és az EUMSZ 175. cikkével összhangban támogassa a tagállamokat gazdaságpolitikájuk összehangolásában.

(3) A Bizottság 2025. november 25-én az 1176/2011/EU rendelet alapján elfogadta a riasztási mechanizmus keretében készült 2026. évi jelentést, amelyben Lengyelországot nem sorolta azon tagállamok közé, amelyek vonatkozásában részletes felülvizsgálatra van szükség. A Bizottság elfogadta az euroövezet gazdaságpolitikájáról szóló tanácsi ajánlásra vonatkozó ajánlást, az európai unióbeli humán tőkéről szóló tanácsi ajánlásra vonatkozó ajánlást, valamint a 2026. évi együttes foglalkoztatási jelentésre vonatkozó javaslatot is, amely elemzi a foglalkoztatási iránymutatások és a szociális jogok európai pillérében foglalt elvek végrehajtását. A Tanács 2026. április 21-én elfogadta az euroövezet gazdaságpolitikájáról szóló ajánlást ([3]), 2026. március 9-én pedig az együttes foglalkoztatási jelentést és a humán tőkéről szóló ajánlást.

(4) A Bizottság 2025. január 29-én közzétette a versenyképességi iránytűt, azaz az Unió globális versenyképességének fellendítését célzó, a következő öt évre szóló stratégiai keretet. A versenyképességi iránytű három transzformatív tényezőt határoz meg a fenntartható gazdasági növekedés kulcsfontosságú pilléreként: innováció, dekarbonizáció és versenyképesség, biztonság. Az európai szemeszter igazodik a versenyképességi iránytűhöz, biztosítva, hogy az uniós tagállamok gazdaságpolitikája összhangban álljon a Bizottság stratégiai céljaival, és olyan egységes megközelítésbe helyezze a gazdasági kormányzást, amely Unió-szerte előmozdítja a fenntartható növekedést, az innovációt és a rezilienciát.

(5) A gazdaságpolitikai koordináció európai szemesztere 2026-ban is a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz (RRF) végrehajtásával párhuzamosan zajlik, amely immár az utolsó szakaszába lépett ([4]). A helyreállítási és rezilienciaépítési tervek a kohéziós politikai forrásokkal együtt kulcsfontosságúak voltak az európai szemeszter szerinti szakpolitikai prioritások teljesítéséhez, mivel a tervekkel szemben elvárás volt, hogy hatékonyan kezeljék az elmúlt ciklusok során kiadott releváns országspecifikus ajánlásokban azonosított kihívások összességét vagy jelentős részét, és az európai kohéziós politika keretében finanszírozott programoknak is figyelembe kellett venniük az országspecifikus ajánlásokat. Az RRF végének közeledtével továbbra is alapvető fontosságú, hogy a tagállamok fenntartsák az RRF keretében támogatott és végrehajtott reformokat és beruházásokat, mindenekelőtt azokat, amelyek hozzájárulnak az országspecifikus ajánlásokban azonosított kihívások kezeléséhez.

(6) A Bizottság 2026. június 3-án közzétette a Lengyelországra vonatkozó 2026. évi országjelentést. Ebben értékelte a releváns országspecifikus ajánlások végrehajtása terén Lengyelország által elért eredményeket, és számba vette a helyreállítási és rezilienciaépítési terv Lengyelország általi végrehajtását. Ezen elemzés alapján a Bizottság az országjelentésben azonosította a Lengyelország előtt álló legsürgetőbb kihívásokat. Emellett a jelentésben a Bizottság értékelte, hogy Lengyelország milyen

---

2034 közötti időszakra történő létrehozásáról, valamint az (EU) 2023/955 és az (EU, Euratom) 2024/2509 rendelet módosításáról (COM(2025) 565 final). A rendeletjavaslatot jelenleg tárgyalják a társjogalkotók.

[3] HL C, C/2026/2434, 2026.4.28., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/2434/oj.

[4] Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/241 rendelete (2021. február 12.) a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz létrehozásáról (HL L 57., 2021.2.18., 17. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

eredményeket ért el a szociális jogok európai pillérének végrehajtásában, a foglalkoztatásra, a készségekre, valamint a szegénység csökkentésére vonatkozó kiemelt uniós célok elérésében, továbbá az Egyesült Nemzetek Szervezete fenntartható fejlődési céljainak megvalósításában.

(7) A Tanács 2025. január 21-én a Bizottság értékelése és ajánlása alapján ajánlást ([5]) fogadott el, amelyben jóváhagyta Lengyelország nemzeti középtávú költségvetési-strukturális tervét. A terv a 2025-től 2028-ig tartó időszakot fedi le, és négy évre vonatkozó költségvetési kiigazítást irányoz elő. A Tanács a nettó kiadások alábbi maximális növekedési rátáit ajánlotta: 2025-ben 6,3 %, 2026-ban 4,4 %, 2027-ben 4,0 % és 2028-ban 3,5 %, amelyek a 2023-as bázisévhez viszonyítva a következő maximális kumulatív növekedési rátáknak felelnek meg: 2025-ben 19,6 %, 2026-ban 24,9 %, 2027-ben 29,9 % és 2028-ban 34,4 %. A 2025–2028-os időszakban a nettó kiadások e maximális növekedési rátái egybeesnek a korrekciós pályával, amint azt a Tanács az EUMSZ 126. cikke (7) bekezdése alapján 2025. január 21-én a túlzott hiány megszüntetése érdekében ajánlotta ([6]). Az eredményes intézkedések 2026. június 3-i bizottsági értékelése ([7]) alapján a Lengyelországra vonatkozó túlzotthiány-eljárás fel van függesztve.

(8) Oroszország Ukrajna elleni agressziós háborúja és annak következményei egzisztenciális kihívást jelentenek az Európai Unió számára. A védelmi kiadások gyors és jelentős növelésére irányuló uniós erőfeszítések támogatása érdekében a Bizottság felhívta a tagállamokat arra, hogy kérelmezzék a Stabilitási és Növekedési Paktum nemzeti mentesítési rendelkezésének összehangolt aktiválását ([8]), és ezt a javaslatot az Európai Tanács a 2025. március 6-i ülésén üdvözölte. Lengyelország kérése nyomán a Tanács a Bizottság ajánlása alapján 2025. július 8-án ajánlást ([9]) fogadott el, amelyben engedélyezte Lengyelország számára, hogy eltérjen a nettó kiadások ajánlott maximális növekedési rátájától. A nemzeti mentesítési rendelkezés aktivált időszaka (2025–2028) lehetővé teszi Lengyelország számára, hogy újra rangsorolja a kormányzati kiadásokat vagy növelje az államháztartási bevételeket annak érdekében, hogy a védelmi kiadások tartós megemelése középtávon ne veszélyeztesse a költségvetési fenntarthatóságot.

(9) Lengyelország 2026. április 30-án benyújtotta a nettó kiadások ajánlott maximális növekedési rátáinak betartásáról, valamint az európai szemeszter országspecifikus ajánlásaiban azonosított fő kihívásokra válaszul végrehajtott reformok és beruházások

---

5 A Tanács ajánlása (2025. január 21.) Lengyelország nemzeti középtávú költségvetési-strukturális tervének jóváhagyásáról (HL C, C/2025/642, 2025.2.10., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/642/oj).

6 A Tanács 2025. január 21-én elfogadott ajánlása a Lengyelországban fennálló túlzott hiány megszüntetéséről. A Lengyelországra vonatkozó túlzotthiány-eljárással kapcsolatos valamennyi dokumentum megtalálható a következő internetcímen: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-governance-framework/stability-and-growth-pact/corrective-arm-excessive-deficit-procedure/excessive-deficit-procedures-overview/Poland_en?prefLang=hu.

7 A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Központi Banknak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak, a Régiók Bizottságának és az Európai Beruházási Banknak – 2026. évi európai szemeszter – Tavaszi csomag, COM(2026) 200 final.

8 A Bizottság közleménye – A megnövekedett védelmi kiadások kezelése a Stabilitási és Növekedési Paktum keretében, Brüsszel, 2025. március 19., C(2025) 2000 final.

9 A Tanács ajánlása (2025. július 8.) a nettó kiadásoknak a Tanács által az (EU) 2024/1263 rendelet alapján meghatározott maximális növekedési rátájától való eltérés Lengyelország számára történő engedélyezéséről (A nemzeti mentesítési rendelkezés aktiválása), (HL C, C/2025/3971, 2025.8.20., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3971/oj).

terén elért eredményekről szóló 2026. évi éves jelentését ([10]). Lengyelországnak az elért eredményekről szóló éves jelentésébe a helyreállítási és rezilienciaépítési terv végrehajtása terén tett előrehaladásról – az (EU) 2021/241 rendelet 27. cikkével összhangban – készített féléves jelentések is beépülnek. A túlzotthiány-eljárás keretében hozott intézkedésekről szóló jelentés az elért eredményekről szóló éves jelentés részét képezi.

(10) A reál-GDP növekedése 2025-ben 3,6 % volt, a HICP-infláció pedig 3,3 %-on állt. A Bizottság 2026. tavaszi előrejelzése szerint a reál-GDP 2026-ban 3,5 %-kal, 2027-ben pedig 2,8 %-kal nő, a HICP-infláció pedig 2026-ban 3,6 %, 2027-ben pedig 2,9 % lesz.

(11) Az Eurostat által szolgáltatott adatok ([11]) alapján Lengyelország GDP-arányos államháztartási hiánya a 2024. évi 6,4 %-ról 2025-ben 7,3 %-ra nőtt. A hiány 2025. évi növekedése főként a katonai felszerelések szállítására, a közszféra béreire és a szociális ellátásokra fordított kiadások növekedését tükrözi. Az előrejelzés zárónapjáig ismert gazdaságpolitikai intézkedések alapján a Bizottság 2026. tavaszi előrejelzése 2026-ban a GDP 6,5 %-ának, 2027-ben pedig a GPD 6,3 %-ának megfelelő hiányt valószínűsít. A 2026-os csökkenés főként a nemzeti finanszírozású kiadások – különösen a munkavállalói jövedelem és a beruházások – visszafogásának, valamint új diszkrecionális bevételnövelő intézkedéseknek köszönhető. A hiány 2027-es csökkenése főként az elfogadott diszkrecionális bevételi intézkedéseket tükrözi.

(12) A Bizottság becslései alapján a nemzeti és az uniós finanszírozású kiadásokat egyaránt magában foglaló költségvetési irányvonal ([12]) 2025-ben expanzív volt, a GDP 1,3 %-ának megfelelő mértékben. Az előrejelzés szerint 2026-ban expanzív lesz, a GDP 0,3 %-ának megfelelő mértékben, 2027-ben pedig restriktív, a GDP 1,7 %-ának megfelelő mértékben.

(13) Az Eurostat által szolgáltatott adatok ([13]) alapján Lengyelország GDP-arányos államadóssága a 2024. év végi 54,8 %-ról 2025 végére 59,7 %-ra nőtt. Az államadósság-ráta 2025. évi növekedése főként a magas hiánynak és a védelmi beruházásokhoz kapcsolódó, adósságnövelő SFA-tételeknek tudható be. Az előrejelzés zárónapján ismert szakpolitikai intézkedések alapján a Bizottság 2026. tavaszi előrejelzése azzal számol, hogy a GDP-arányos államadósság 2026 végére 64,5 %-ra nő, majd 2027 végére tovább nő, 68,3 %-ra. A 2026-os és 2027-es növekedés főként a magas hiányokat és az adósságnövelő SFA-tételeket tükrözi.

(14) Az Eurostat adatai ([14]) alapján Lengyelország védelmi célú teljes államháztartási kiadása 2025-ben a GDP 3,4 %-át tette ki. A Bizottság 2026. tavaszi előrejelzése

---

10 Az elért eredményekről szóló 2026. évi jelentések a következő internetcímen érhetők el: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en?prefLang=hu.

11 Eurostat – Euromutatók, 2026. április 22.

12 A költségvetési irányvonal az államháztartás mögöttes költségvetési pozíciójában bekövetkezett éves változás mérőszáma, amely a nemzeti és az uniós finanszírozású költségvetési intézkedések összesített hatásából eredő gazdasági impulzust tükrözi. A költségvetési irányvonal i. a középtávú potenciális növekedés és ii. a diszkrecionális bevételi intézkedéseket nem tartalmazó elsődleges kiadások változása közötti különbözetként mérhető, de az elsődleges kiadások tartalmazzák a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből és más uniós alapokból nyújtott vissza nem térítendő támogatások (grants) által finanszírozott kiadásokat.

13 Eurostat – Euromutatók, 2026. április 22.

14 Eurostat, Kormányzati kiadások a kormányzati funkciók osztályozása (COFOG) szerint.

szerint 2026-ban ugyanezen a szinten marad. Ez a 2021-es referenciaévhez képest GDP-arányosan 1,8 százalékpontos növekedésnek felel meg.

(15) Az Unió továbbra is az energiaellátási zavarok és a fokozott áringadozás kockázatával szembesül, amit tovább súlyosbítanak a globális olaj- és gázpiacokat érintő geopolitikai feszültségek. A 2022–2023-as energiaválság tapasztalatai azt mutatják, hogy a széles körű és nem célzott intézkedések jelentős költségvetési költségekkel járnak, és társadalmilag és gazdaságilag nem hatékonyak. A közel-keleti háború 2026. februári kitörése óta Lengyelország költségvetés-politikai intézkedéseket fogadott el a magas energiaárak háztartásokra és vállalkozásokra gyakorolt hatásának enyhítésére ([15]). Ezek közé tartozik az üzemanyagokra kivetett jövedéki adók és héa 2026. május 15-ig hatályban lévő, nem célzott csökkentése. A Bizottság 2026. tavaszi előrejelzése szerint ezen intézkedések költségvetési terhe 2026-ban várhatóan a GDP mintegy 0,1 %-át teszi ki. A Bizottság becslései szerint, ha ezek az intézkedések 2026 végéig hatályban maradnának, költségvetési terheik 2026-ban a GDP 0,4 %-át tennék ki.

(16) A Bizottság számításai alapján Lengyelország nettó kiadásai 2025-ben 8,5 %-kal, 2024-ben és 2025-ben pedig összesen 22,9 %-kal nőttek. A nettó kiadások növekedése 2025-ben meghaladja az ajánlott maximális növekedési rátát, ami éves szinten a GDP 0,9 %-át kitevő eltérésnek felel meg. A nettó kiadások kumulatív növekedési rátája 2024-et és 2025-öt együttesen tekintve is meghaladja az ajánlott maximális növekedési rátát, ami összesítve a GDP 1,2 %-át kitevő eltérésnek felel meg. Az előre jelzett eltérés azonban a nemzeti mentesítési rendelkezés által biztosított rugalmasságon belül van, figyelembe véve a védelmi kiadások növekedését.

(17) A Bizottság számításai alapján Lengyelország nettó kiadásai előreláthatólag 2026-ban 4,0 %-kal, 2024-ben, 2025-ben és 2026-ban pedig összesen 27,9 %-kal nőnek. A nettó kiadások 2026. évi előre jelzett növekedése nem éri el az ajánlott maximális növekedési rátát. 2024-et, 2025-öt és 2026-ot együttesen tekintve a nettó kiadások előre jelzett kumulatív növekedési rátája meghaladja az ajánlott maximális növekedési rátát, ami összesítve a GDP 1,0 %-át kitevő eltérésnek felel meg. Mindazonáltal az előre jelzett eltérés a védelmi kiadásokra vonatkozó jelenlegi előrejelzések alapján a nemzeti mentesítési rendelkezés által biztosított rugalmasságon belül van.

(18) A közkiadások az elmúlt években gyorsan nőttek, ami több szakpolitikai prioritásnak, többek között a védelemre és a szociálpolitikára fordított kiadások növekedésének tudható be. 2025-ben elérték a GDP 50,9 %-át, ami meghaladja a GDP 49,5 %-át kitevő uniós átlagot. Az államháztartás hatékonysága továbbra is kihívást jelent, mivel a szociális juttatások nagyrészt nem célzottak, és a háztartások szintjén nem a rászorultságon alapulnak, ami korlátozza a jóléti rendszer redisztributivitását. A 2024 óta elvégzett kiadási felülvizsgálatok csekély hatást gyakoroltak a kiadások átcsoportosítására.

(19) A kiadások racionalizálása mellett a bevételek növelésére is szükség van az államháztartás egyensúlyának helyreállításához és az államadósság fenntarthatóságához. A GDP-arányos adóbevételek a 2024-ben és 2025-ben megfigyelt fokozatos növekedés ellenére továbbra is jelentősen elmaradnak az uniós átlagtól. Lengyelország adószerkezete viszonylag kevéssé függ a munkát terhelő adóktól, mivel a személyi jövedelemadóból származó bevételek jelentősen elmaradnak az uniós átlagtól, míg a fogyasztási és tőkeadók a teljes bevétel nagyobb részét teszik

[15] Ez a Bizottság 2026. tavaszi előrejelzésének zárónapján (2026. május 4.) fennálló helyzetet tükrözi.

ki. Az adóalapot ki lehetne terjeszteni új forrásokra is, a gazdasági növekedés akadályozása nélkül. A további bevételek mozgósítása érdekében nagyobb erőfeszítésekre van szükség az adóügyi megfelelés javítása érdekében is. Bár a hozzáadottérték-adó (héa) terén csökkent a megfelelési rés, továbbra is jelentős. A becslések szerint a társasági adó terén is jelentős a megfelelési rés.

(20) A nyugellátások megfelelősége terén csökkenő tendencia figyelhető meg. A helyettesítési ráta – az átlagnyugdíj és az átlagbér aránya – a 2005. évi 66 %-ról 2024-ben 55 %-ra csökkent. Az idősödésről szóló 2024. évi jelentés becslései szerint, ha visszafognák a helyettesítési ráta változatlan politika mellett előre jelzett további csökkenését, az 2045-re GDP-arányosan 2,5 százalékponttal magasabb nyugdíjkiadásokat eredményezne. Ez veszélyeztetné a nyugdíjrendszer fenntarthatóságát. A becslések szerint 2040-re a nyugdíjasok fele csak a jogszabályban előírt minimumnyugdíjat fogja kapni. Ez leginkább a nőket érinti, akiknek az alacsony munkaerőpiaci részvétele (48,3 %, szemben az EU-ban mért 59,4 %-kal az 55–64 évesek körében) az alacsonyabb törvényes nyugdíjkorhatárt tükrözi. Ezenkívül a nyugdíjszegénység kockázatának ki vannak téve azok az önálló vállalkozók is, akik a minimális nyugdíjjárulékot fizetik, valamint azok, akik munkavégzésre irányuló polgári jogi szerződéssel rendelkeznek, és a nyugdíjjárulékot a minimális küszöbérték alatti összeg után fizetik. A nyugdíjrendszert emellett nagy-fokú széttagoltság jellemzi, és egyes szakmák esetében költséges különleges rendszerek vannak érvényben. A legnagyobb különleges nyugdíjrendszer, a KRUS, a mezőgazdasági termelőkre irányul – akik Lengyelországban az összes nyugdíjas több mint 10 %-át teszik ki – és az állami költségvetésből jelentős támogatásban részesül (2025-ben a GDP mintegy 0,7 %-a). A nagy mezőgazdasági termelők társadalombiztosítási járulékai nem tükrözik jövedelmi szintjüket, ami befolyásolja a nyugdíjak megfelelőségét. Ezenkívül a KRUS-ban a nyugdíjjogosultságokra és a nyugdíjtőke általános nyugdíjrendszerbe történő átvitelének kiszámítására vonatkozó szabályok nem ösztönzik a mezőgazdasági termelőket – különösen a KRUS-ban jelentős járulékfizetési időszakkal rendelkezőket – az általános rendszerre való áttérésre. Más szakmák, például az egyenruhás szolgálatok vagy a bírák és ügyészek járulékfizetés nélkül részesülnek nyugdíjban, ezért teljes mértékben az állami költségvetési támogatásokra támaszkodnak.

(21) Az uniós finanszírozási eszközök sikeres végrehajtásához, valamint az európai szemeszter keretében alapvető fontosságú a helyi és regionális hatóságok, a szociális partnerek, a civil társadalom szereplői és más releváns érdekelt felek szisztematikus, érdemi és időben történő bevonása a széles körű felelősségvállalás biztosítása érdekében.

(22) Lengyelországban az Európai Regionális Fejlesztési Alapból (ERFA), az Igazságos Átmenet Alapból (IÁA), az Európai Szociális Alap Pluszból (ESZA+) és a Kohéziós Alapból (KA) nyújtott támogatást magában foglaló kohéziós politikai programok végrehajtása mind a projektek kiválasztása, mind a kifizetések tekintetében az uniós átlagnál jobb ütemben halad. Fontos megőrizni a jelenlegi lendületet, ugyanakkor maximalizálni a beruházások helyszíni hatását. Lengyelország a kohéziós politikai programjai keretében már jelenleg is tesz lépéseket a versenyképesség javítása és a növekedés fellendítése érdekében. Mindazonáltal egyes területeken – többek között a fosszilis tüzelőanyagról való leválással és az igazságos átmenettel kapcsolatos területeken – a végrehajtás további megerősítésére lehet szükség. Alapvető fontosságú annak biztosítása, hogy a Lengyelország által a kohéziós politikai alapok félidős felülvizsgálata során azonosított új beruházásokat, különösen a félidős

felülvizsgálatról szóló rendeletben ([16]) meghatározott öt prioritáshoz kapcsolódó beruházásokat gyorsan és hatékonyan hajtsák végre.

(23) Lengyelország számos kihívással néz szembe az egyszerűsítés, a kutatás és innováció, az energia, az éghajlatvédelem és vízgazdálkodás, a készségek és az oktatás, a hátrányos helyzetű csoportok befogadása és a munkaerőpiac szegmentációja, valamint a lakhatás terén.

(24) Noha Lengyelország általában véve versenybarát szabályozási kerettel rendelkezik, továbbra is szembesül néhány kihívással a jogi szabályozás bonyolultsága és a hatékony intézményi keret biztosítása terén. A vállalkozások 71 %-a úgy véli, hogy az üzleti szabályozás akadályt jelent vállalata számára a lengyelországi beruházások során ([17]), és a vállalatok, különösen a kkv-k viszonylag magas költségekkel szembesülnek a munkaügyi és adórendszereknek való megfelelés során. Az EBB beruházási felmérése szerint Lengyelországban jelentősen csökkent azon vállalkozások aránya, amelyekben a személyzet több mint 10 %-a foglalkozik a szabályozási követelmények teljesítésével (a 2024. évi 25 %-ról 2025-ben 19 %-ra), de továbbra is jóval meghaladja a 11 %-os uniós átlagot. Emellett a szociális partnerek jogalkotási folyamatba való bevonása továbbra is korlátozott, és az érdekelt felek a szociális párbeszéddel foglalkozó tanács működésének folyamatos hiányosságairól számolnak be. A közbeszerzési rendszert továbbra is hátrányosan érinti, hogy kevés vállalat nyújt be ajánlatot, az eljárások pedig hosszadalmasak és bonyolultak. A közbeszerzési folyamat digitalizálásának további megerősítése és az előre tervezés – beleértve a hosszú távú közbeszerzési tervek közlését is – segíthet a kihívások kezelésében. A szabályozási és adminisztratív akadályok nehezítik az áruk és szolgáltatások EGT-n belüli kereskedelmét, mivel a csomagolásra és a hulladékra vonatkozó nemzeti szabályok megfelelési terheket eredményeznek.

(25) Az éveken át tartó erőteljes gazdasági növekedés és a javuló életszínvonal ellenére Lengyelországban továbbra is egyenlőtlen a fejlődés, és jelentős különbségek mutatkoznak mind a régiók között, mind azokon belül, továbbá a városi és a vidéki területek között is. Kelet-Lengyelország továbbra is különösen hátrányos helyzetben van: egy főre jutó GDP-je 2024-ben az uniós átlag 61,3 %-a volt, ezzel az Unió legszegényebb régiói közé tartozik. Az EU keleti külső határán fekvő régiók helyzetét tovább súlyosbította Oroszország Ukrajna elleni agressziós háborúja, amely fokozta a biztonsági aggályokat, a gazdasági bizonytalanságot, és csökkentette e régiók vonzerejét mind a befektetők, mind a lakosok számára. Számos területen, különösen a nagyvárosi központokon kívüli területeken elégtelen a közigazgatási kapacitás, és egyenlőtlen a hozzáférés az alapvető közszolgáltatásokhoz, többek között az oktatáshoz, az egészségügyi ellátáshoz, a gyermekgondozáshoz és a közlekedéshez, ami tovább csökkenti e területek vonzerejét. A keleti és északnyugati régiókban kevés az innováció, beleértve az innovatív beruházásokat is, ami korlátozza termelékenységük növekedését és a minőségi munkahelyek rendelkezésre állását.

(26) Lengyelország gazdasági növekedése és versenyképessége egyre inkább azon múlik, hogy képes-e hasznosítani a tudományban és az innovációban rejlő lehetőségeket. A vállalkozások K+F-kiadásainak folyamatos növekedése ellenére Lengyelország

---

[16] Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2025/1914 rendelete (2025. szeptember 18.) az (EU) 2021/1058 és az (EU) 2021/1056 rendeletnek a félidős felülvizsgálat keretében egyes stratégiai kihívások kezelésére irányuló egyedi intézkedések tekintetében történő módosításáról.

[17] Az EBB 2025. évi beruházási felmérése: Lengyelország áttekintése.

innovációs eredményei változatlanul visszafogottak: K+F-teljesítménye 2025-ben az uniós átlag mindössze 65,9 %-át érte el, ami 2024-hez képest 2,6 százalékpontos javulást jelent. A tudományos és az üzleti élet közötti együttműködés korlátozott, emiatt Lengyelország kevésbé tudja kereskedelmileg hasznosítani a kutatásait. Ezt a problémát tovább súlyosbítja, hogy a kutatókat nem ösztönzik kellő mértékben az iparral való együttműködésre, például a tudományos tevékenységek értékelése során nem megfelelően értékelik a kereskedelmi hasznosítás eredményeit. A kutatói életpályák vonzóbbá tétele és a tudományos intézmények további korszerűsítése alapvető fontosságú lesz. Az innováció fellendítésére irányuló erőfeszítéseknek magukban kell foglalniuk az intelligens szakosodási stratégiák aktualizálását és észszerűsítését. A technológiatranszfert támogató környezet továbbfejlesztése, az induló innovatív vállalkozások kiépítése és bővítése, valamint a stabil és megbízható finanszírozáshoz való hozzáférésük biztosítása a nagy teljesítményű innovációs ökoszisztéma megvalósításának kulcsfontosságú lépései közé tartozik.

(27) A jó eredmények ellenére még mindig vannak kihívások a közszolgáltatások digitalizációja, valamint a polgárok és a vállalkozások számára való rendelkezésre állásuk terén, ami továbbra is elmarad az uniós átlagtól, különösen a polgárok esetében, ahol Lengyelország 71 pontot ért el a 82-es uniós átlaghoz képest. Az interoperabilitás, a kormányzati rendszerek közötti adatmegosztás és az adatgyűjtésben az egyszeri adatszolgáltatás elvének korlátai aláássák a felhasználói élményt, és szűkítik a közszolgáltatások digitalizálásában rejlő lehetőségeket az adminisztratív terhek csökkentése terén, miközben az olyan ágazatok számára, mint az igazságszolgáltatás előnyös lenne a további digitalizáció a hatékonyság és a hozzáférhetőség javítása érdekében. Lengyelország még nem használta ki teljes mértékben a határokon átnyúló adatcserét, és így a közigazgatási eljárások – különösen a strukturált adatformátumok fokozott használata révén történő – észszerűsítésének lehetőségeit sem.

(28) Lengyelországban a digitális technológiák terjedése a kkv-k körében továbbra is elmarad az uniós átlagtól, ami korlátozza a termelékenységet és az innovációt. Bár ez az arány nőtt, 2025-ben a lengyel kkv-knak csupán 59 %-a érte el az alapszintű digitális intenzitást (szemben a 71,4 %-os uniós átlaggal). A fejlett technológiák, például a mesterséges intelligencia bevezetése szintén lemaradásban van, ami akadályozhatja a jövőbeli növekedést. Lengyelország számára előnyös lenne a digitalizáció, a legkorszerűbb technológiák bevezetésének és a munkavállalók továbbképzésének előmozdítására irányuló beruházások és speciális tudástámogatás további ösztönzése, valamint az uniós szintű kezdeményezésekben való részvétel.

(29) Lengyelország lakáspiacát az elmúlt években alacsony lakáskínálat és a megfizethetőség csökkenése jellemezte. A lakásárak és a bérleti díjak 2015 óta gyorsan emelkednek, különösen a városokban. A lakáscélú beruházások továbbra is a legalacsonyabbak az EU-ban, miközben a lakások minősége és a körülmények továbbra is problémát jelentenek, és a túlzsúfolt lakásban lakók aránya is magas. Ennek kezeléséhez intézkedések széles körére van szükség, különös tekintettel a kínálati oldali szakpolitikákra, beleértve a lakáspiac szabályozásának javítását a megfizethető lakások kínálatának növelése, minőségük javítása és a lakásárak inflációjának lassítása érdekében.

(30) Lengyelország lakáspolitikája széttagolt. A különböző programok különböző minisztériumok között oszlanak meg egymással versengő prioritásokkal, és nincs olyan szerv, amely központi szinten koordinálná a lakhatási politikát. Nem készül központosított elemzés a lakhatási igényekről és a meglévő állományról (helyi szinten

sem). Ennek kezelése érdekében Lengyelországnak be kell vezetnie a lakáspolitika központi szintű, valamint a központi és a helyi közigazgatás közötti koordinációját, és hosszú távú lakhatási stratégiát kell kidolgoznia, amely egyértelmű pályát határoz meg a lakhatás csökkenő megfizethetőségének és elérhetőségének kezelésére, a lakhatás minőségének javítására, valamint nyomonkövetési eszközök végrehajtására (az üres ingatlanokra összpontosító többszintű adatgyűjtési mechanizmus mellett) a konkrét helyi lakásállomány és szükségletek jobb azonosítása és célzottabbá tétele érdekében.

(31) Lengyelországban alacsony a szociális, önkormányzati és megfizethető lakhatáshoz való hozzáférés, és a kiszolgáltatott csoportok sajátos akadályokkal szembesülnek (többek között megkülönböztetéssel és akadálymentességi korlátokkal). A jelentős lakásépítési hiány hozzájárul a lakáshiányhoz és a sajátos igényű csoportok lakhatáshoz való korlátozott hozzáféréséhez. A lakáskínálat növelése, minőségének javítása és egyes csoportok igényeinek célzottabb kielégítése érdekében Lengyelországnak ki kell bővítenie és korszerűsítenie kell szociális és megfizethető bérlakásrendszerét és -programjait, stabil, hosszú távú stratégiát és finanszírozást kell biztosítania az önkormányzati lakhatási programok számára, programokat kell bevezetnie az üresen álló épületek felújítására és lakóépületekké történő rehabilitációjára, ki kell terjesztenie a szociális bérlakásokkal foglalkozó ügynökségeket, és lakhatásvezérelt megoldásokat kell kidolgoznia a kiszolgáltatott csoportok, például az idősek, a fogyatékossággal élők és a hajléktalanok számára.

(32) Lengyelország lakásbérleti és -építési törvényekkel kapcsolatos szabályozása és azok alkalmazása negatívan befolyásolja a lakáskínálatot és a megfizethető lakhatáshoz való hozzáférést. A jogvédelem és a jogok kiegyensúlyozatlanok a bérleti piacon, mivel a jelenlegi jogszabályok nem védik megfelelően és egyenlő mértékben sem a bérbeadók, sem a bérlők jogait. A bérbeadók elhúzódó és költséges kilakoltatási eljárásokkal szembesülnek még akkor is, ha a bérlők megszegik bérleti szerződésüket, míg a bérlőket érintheti a bérleti díjak hosszú távú instabilitása, mivel a törvény nem szabályozza egyértelműen a bérleti díjak emelését, és gyakran nem tartják be a felmondási időt. A bérbeadók jogainak és a bérlők biztonságának kiegyensúlyozottabb megközelítése, valamint a meglévő jogszabályok érvényesítésének javítása elősegítené a stabil, hosszú távú bérbeadást. Az építőipar szabályozási eljárásait is javítani lehetne a gyorsabb és kevésbé költséges lakásépítés érdekében.

(33) Lengyelország továbbra is azon kevés tagállamok egyike, amelyek az ingatlanadót nem az ingatlan értéke, hanem egy törvényben központilag meghatározott, nagyon alacsony maximális átalánykulcs alapján határozzák meg. Ez regresszív ingatlanadó-rendszert hoz létre, és hozzájárul a spekulatív befektetési kereslethez, mivel az ingatlanokra lényegesen kevesebb adót vetnek ki, mint a kockázatosabb pénzügyi eszközökre, például a részvényekre, ami növeli az ingatlanárak inflációját. Ezt az adózási rendszernek a telkek vagy ingatlanok értékalapú adóztatása felé történő módosításával lehetne kezelni (telekérték-adó vagy kataszteri ingatlanadó révén), ami javítaná a progresszivitását, és kezelné azokat az ösztönzőket, amelyek hozzájárulnak a gyorsan emelkedő lakásárakhoz és az üres vagy kihasználatlan ingatlanok vagy telkek miatti alacsony kínálathoz.

(34) A közelmúltbeli erőfeszítések ellenére a hálózati szűk keresztmetszetek még mindig lassítják az energetikai átállás ütemét. 2025-ben mintegy 42 GW megújulóenergia-kapacitásra vonatkozó csatlakozási kérelmet utasítottak el. Ez meghaladja a Lengyelországban a megújuló energiaforrások terén kiépített teljes kapacitást. E szűk keresztmetszetek kezelése érdekében az átvitelirendszer-üzemeltető arra törekszik, hogy prioritásként kezelje az átviteli hálózatokba, az észak-déli átvitelbe, valamint a

jelenleg fejlesztés alatt álló új (tengeri és nukleáris) kapacitások számára kijelölt folyosókba, az átviteli és elosztóhálózatok integrációjába és a rugalmassági megoldásokba történő beruházásokat. A lengyel energiarendszer rugalmasságának javításához további erőfeszítésekre van szükség, többek között a határokon átnyúló villamosenergia-kereskedelem révén, a megújuló energiaforrások korlátozásának elkerülése és a csúcsidőszakokban bekövetkező áremelkedések mérséklése érdekében. A határokon átnyúló összeköttetés jelenlegi szintje alacsony, mivel a Litvániával közös Harmony Link az egyetlen folyamatban lévő projekt. A kapacitásfelosztási korlátok miatt a lengyel villamosenergia-árak rendre elszakadtak az uniós piactól, és jelenleg hozzájárulnak a magasabb árakhoz. Bár a felosztási korlátok alkalmazása valamelyest csökkenő tendenciát mutat, a felosztási korlátok aktiválásának gyakorisága aggodalomra ad okot, mivel végső soron a megújuló energiaforrások korlátozásához vezet.

(35) A villamosenergia-termelésben a drága fosszilis tüzelőanyagoktól való függés, valamint a nem fosszilis alapú rugalmasság és összekapcsolhatóság hiánya miatt Lengyelország nagykereskedelmi villamosenergia-árai 2025-ben átlagosan a kilencedik legmagasabbak voltak az EU-ban, korlátozva az energia megfizethetőségét. A megújuló energiaforrások további alkalmazása a hálózattól független korlátokkal is szembesül. A kiskereskedelmi árakban a villamos energiára (a földgázhoz képest) nehezedő aránytalanul magas adóteher aláássa a villamosítást Lengyelországban, mind az ipari ágazatokban, mind a háztartásokban. Az ipari fogyasztók mintegy háromszor annyit fizetnek a villamos energiáért, mint a gázért, és a villamosenergia-számlájuk egyharmadát adók és illetékek teszik ki. A fűtési ágazatban a villamos energiára kivetett adó akadályozza a hőszivattyúk telepítését. Lengyelország szénbányászati ágazata jelentős támogatásban részesül, és elszívja a költségvetési forrásokat a tiszta energiára való átállás és az ipari átállás elől. Prioritásnak kellene tekinteni azoknak a fosszilis tüzelőanyagokhoz nyújtott támogatásoknak a kivezetését, amelyek nem orvosolják célzottan az energiaszegénységet, és a valós energiabiztonsági aggályokat sem oszlatják el.

(36) Az ipari átalakulás nem rendelkezik olyan koherens stratégiai és jogszabályi kerettel, amely összehangolná a szakpolitikai ösztönzőket, az infrastruktúra-tervezést és a pénzügyi támogatást a kiemelt ágazatokba történő beruházások előmozdítására irányuló célkitűzésekkel. A kulcsfontosságú dekarbonizációs beavatkozásokat – a villamosítást, a helyszíni megújuló energiaforrások alkalmazását, a zöld hidrogén elterjedését, valamint a szén-dioxid-leválasztás, -hasznosítás és -tárolás bevezetését – apránként, nem pedig strukturálisan hajtják végre. A szén fokozatos kivezetése jelentős gazdasági és társadalmi kihívásokat jelent a bányászattól és a kibocsátásintenzív iparágaktól továbbra is függő régiók számára. Az ipari átalakulás összehangolt megközelítése kulcsfontosságú lesz a versenyképesség csökkenésének enyhítéséhez, miközben előmozdítja az innovációt és a növekedést ezekben a régiókban.

(37) Mind a távfűtés, mind az egyéni fűtés továbbra is a széntől függ, és strukturális dekarbonizációs kihívásokkal néz szembe. A megújuló energiaforrások a fűtésre és hűtésre felhasznált energiának csak 21 %-át biztosítják valamennyi ágazatot figyelembe véve. A távfűtési ágazatban folyamatban van a szénalapúról a gázalapú kapcsolt hő- és energiatermelésre való átállás, de a megújuló energiaforrások integrációja lemaradásban van. A szén továbbra is a távfűtés energiaszerkezetének 60 %-át teszi ki, míg a megújuló és alacsony kibocsátású energián alapuló rendszerek alkalmazása demonstrációs projektekre és néhány kisebb városra korlátozódik. A

dekarbonizáció előrehaladása a hőforrások gyorsított diverzifikálásától és a hálózat korszerűsítésétől, valamint a hulladékhő felhasználásában rejlő lehetőségek kiaknázásának tervezésétől függ. A lengyel háztartások mintegy 15 %-a még mindig szenet használ egyéni fűtésre – ez a legmagasabb abszolút szám az EU-ban, ami az EU egyik legrosszabb levegőminőségi szintjében is tükröződik. A becslések szerint a háztartások hasonló hányadát fenyegeti az energiaszegénység a magas energiaköltségek és az épületek rossz energiahatékonysága miatt. A széntől való függés csökkentésére és az energiahatékonyság javítására irányuló további erőfeszítések kulcsfontosságúak a kibocsátások és a légszennyezés csökkentéséhez. A fűtés és hűtés a lakossági energiafogyasztás 81 %-át teszi ki.

(38) Lengyelországban továbbra is kihívást jelent a fenntartható közlekedésre való átállás, miközben a közúti közlekedésből származó kibocsátások az elmúlt két évtizedben csaknem megkétszereződtek. Az elégtelen ösztönzők – többek között az adóügyi ösztönzők – és töltőinfrastruktúra miatt lassan növekszik az elektromos járművek elterjedése az egyéni közlekedésben és az áruszállításban. A kibocsátásmentes és intermodális tömegközlekedés fejlesztésének támogatása és koordinálása tovább támogathatja a dekarbonizációs erőfeszítéseket, miközben előmozdíthatja a jobb konnektivitást.

(39) Lengyelország ki van téve az aszály, az árvizek, a hőhullámok és a szélsőséges időjárási események magas kockázatának, amelyek veszélyeztetik a gazdasági biztonságot és az emberek jóllétét. Lengyelország még mindig nem rendelkezik az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásra vonatkozó aktualizált nemzeti stratégiával, amely a rendelkezésre álló legfrissebb kockázatértékelésen alapulna. A 2013-ban elfogadott stratégia aktualizálására irányuló munka várhatóan csak 2027-ben fejeződik be. Ez akadályozza az alkalmazkodási erőfeszítések tervezését, valamint a helyi, regionális és nemzeti hatóságok közötti koordinációt az éghajlatváltozás hatásaival szembeni reziliencia és az éghajlatváltozásra való felkészültség megerősítésével kapcsolatos sürgős igények kezelése terén. Az éghajlatváltozás súlyosbítja a környezeti kockázatokat, a vízkészletek és az ökoszisztémák pedig különösen sérülékenyek. Az ipari tevékenységből származó, kibocsátáscsökkentés nélküli vízszennyezés és a magasabb hőmérséklet továbbra is kritikus kihívást jelent, amely veszélyezteti az édesvízkészletet. A szennyezés korlátozása és a fenntartható felhasználás előmozdítása érdekében az ökoszisztémák védelme és helyreállítása erősebb – többek között pénzügyi – ösztönzőket tesz szükségessé, összhangban a „szennyező fizet” elvvel. A természeti erőforrások szintén szerepet játszanak az éghajlatváltozás mérséklésében, de Lengyelországban a szén-dioxid-eltávolítás nem elég ambiciózus ahhoz, hogy elérje a földhasználatra, a földhasználat megváltoztatására és az erdőgazdálkodásra vonatkozó 2030-as célértékét. További szakpolitikákra van szükség a vizes élőhelyeken és tőzeglápokon folytatott fenntartható mezőgazdaság és a városi települések kezelésének előmozdításához.

(40) Tekintettel arra, hogy a humán tőke döntő szerepet játszik az Unió versenyképességének és stratégiai autonómiájának javításában, a Tanács 2026-ban azt ajánlotta, hogy a tagállamok hozzanak intézkedéseket a készségek és az oktatás területén fennálló, humán tőkével kapcsolatos, a versenyképességet akadályozó strukturális kihívások sürgős kezelése érdekében. A Lengyelországnak címzett 2026. évi országspecifikus ajánlások hozzájárulhatnak az unióbeli humán tőkéről szóló tanácsi ajánlás végrehajtásához.

(41) Az alapkészségek csökkenése és az oktatás terén tapasztalható növekvő egyenlőtlenségek továbbra is kihívást jelentenek. 2018 óta az alapkészségek terén az

alulteljesítés a 15 évesek körében az uniós átlagnál nagyobb mértékben nőtt. A regionális egyenlőtlenségek továbbra is fennállnak mind az oktatási eredmények, mind az oktatásba való bejutás tekintetében. Az inkluzív oktatás kihívást jelent, mivel a sajátos nevelési igényű tanulók nagy aránya szegregált környezetben tanul. A fogyatékossággal élő diákok többségi oktatásba való átmenetének megkönnyítése érdekében Lengyelország számára előnyös lenne egy inkluzív oktatási stratégia, megerősített támogatási szolgáltatások és célzott tanárképzés kidolgozása. Az inkluzív oktatás hosszú távú stratégiai megközelítésének kidolgozása megkönnyítené az érdekelt felek szerepvállalását, az átfogó intézkedések végrehajtását, valamint az inkluzív oktatáshoz való hozzáférés kiszélesítését valamennyi diák számára. Emellett az elégtelen zöld és digitális készségek továbbra is szűk keresztmetszetként működnek a kettős átállás szempontjából. 2025-ben például a 16–74 éves lengyel lakosságnak csak a fele rendelkezett legalább alapvető digitális készségekkel, ami elmarad az uniós átlagtól. Lengyelország számára előnyös lehet, ha a kettős átállással összefüggésben holisztikusabb megközelítést alkalmaz a készséghiány kezelésére, valamint tágabb értelemben, ha minden szinten szorosabban nyomon követi és értékeli a készségfejlesztési reformokat és beruházásokat.

(42) Lengyelországban továbbra is tartósan alacsony a természettudományok, a technológia, a műszaki tudományok és a matematika (TTMM) területére beiratkozók és az e területeken diplomát szerzők aránya, ami korlátozza az ország innovációs kapacitását. A TTMM-oktatás integráltabb megközelítése (beleértve a jobb karriertudatosságot, a mentorálást, a hátrányos helyzetű csoportok megszólítását) szintén előnyös lenne a diákok (különösen a nők) arra való ösztönzése szempontjából, hogy TTMM-pályát válasszanak.

(43) A tanárok szükséges készségekkel való felvértezése és oktatásuk minőségének javítása továbbra is kulcsfontosságú kihívás az alapkészségek hanyatlásának kezelésében. A tanárhiány továbbra is fennáll, és tovább mélyülhet, mivel az új személyzet vonzásával és megtartásával kapcsolatos kihívások tartósak. Ezenkívül az alsó középfokú oktatásban dolgozó, 30 év alatti tanárok alacsony aránya rávilágít arra, hogy vonzóbb karrierlehetőségekre van szükség a tanárok számára. A tantervi reform sikeres végrehajtásának megkönnyítése és a tanárok karrierlehetőségeinek javítása érdekében Lengyelországnak biztosítania kell a megfelelő létszámú tanári munkaerőt, a pedagógusképzés korszerűsítését és a szakmai fejlődésükbe való folyamatos beruházást (többek között az inkluzív oktatással összefüggésben).

(44) A magas részvételi arány ellenére továbbra is aggodalomra ad okot a szakképzési rendszer viszonylag alacsony hatékonysága. A szakképzésben frissen végzettek foglalkoztatási rátája csökkent, és továbbra is az uniós átlag alatt van. A szakképzésben végzettek rosszabb foglalkoztatási eredményei kiváltó okainak azonosítása, nevezetesen az alacsony alapkészségek, a programok korlátozott munkaerőpiaci relevanciája és a strukturális munkaerőhiány tekintetében, valamint az ezek kezelésére irányuló célzott, tényeken alapuló cselekvési terv javíthatná a szakképzésben végzettek helyzetét. Ezt olyan intézkedésekkel lehetne kiegészíteni, amelyek javítják az oktatás minőségét (beleértve a tanárhiány és a képzési hiányosságok kezelését), jobban összehangolják a tanterveket a munkaerőpiaci igényekkel, többek között a digitális és zöld készségek tekintetében, valamint megerősítik a felnőttképzési szakpolitikákkal való koordinációt. A felnőttkori tanulásban való részvétel még mindig jelentősen elmarad az uniós átlagtól, különösen a nem formális tanulásban, és eddig csak korlátozott előrelépés történt. 2024-ben a felnőtt lakosságnak csak egyötöde vett részt tanulásban, ami messze elmarad az uniós

átlagtól és a 2030-ra kitűzött céltól. A felnőttképzési rendszer továbbra is töredezett a minisztériumok és a regionális szereplők közötti széttagolt irányítás, valamint a projektalapú finanszírozásra való erőteljes támaszkodás miatt. Ez hozzájárul a rendszer koherenciájának korlátozottságához. A rendszer számára ezért előnyös lehet az erősebb nemzeti szintű koordináció és finanszírozás.

(45) A hátrányos helyzetű csoportok munkaerőpiaci integrációja továbbra is kihívást jelent. A fogyatékosság és a betegség továbbra is az inaktivitás egyik fő mozgatórugója: a fogyatékossággal élők körében a foglalkoztatási különbség a 2023. évi 33,9 százalékpontról 2024-ben 35,6 százalékpontra nőtt. A fogyatékossággal élő személyek munkaerőpiaci részvétele éppen csak meghaladja az 50 %-ot. Előrelépés történt a gyermekgondozási szolgáltatásokhoz való hozzáférés szabályozása és javítása terén, nagyrészt az ESZA+ és az RRF forrásainak támogatásával, de a nők munkaerőpiaci részvétele továbbra is alacsony, és regionális egyenlőtlenségek is befolyásolják. A nem uniós munkavállalók készségeit továbbra sem használják ki kellőképpen a munkaerőpiacon. 2023-ban szinte minden második nem uniós állampolgár a képzettségi szintje alatt dolgozott, annak ellenére, hogy nagy arányban vettek részt a munkaerőpiacon. Folytatni kell az állami foglalkoztatási szolgálatok hatékonyságának növelésére irányuló erőfeszítéseket annak érdekében, hogy célzottabb támogatást nyújtsanak a hátrányos helyzetű csoportok munkaerőpiaci integrációjának elősegítéséhez.

(46) A polgári jogi szerződések aránya a teljes foglalkoztatáson belül nőtt. Emellett azok az önfoglalkoztatók, akik nem vesznek fel személyzetet, a teljes foglalkoztatás jelentős részét teszik ki, meghaladva az uniós átlagot. A szociális védelem nem terjed ki teljes mértékben erre a két csoportra, mivel a betegbiztosítás önkéntes, és vannak olyan jogi rendelkezések, amelyek lehetővé teszik az alacsonyabb társadalombiztosítási járulékok fizetését, ami negatív hatással lehet a jövőbeli ellátásokra, többek között a nyugdíjakra. Ez adózási arbitrázs (adók és társadalombiztosítási járulékok) lehetőségét eredményezi a különböző szerződéstípusok között, miközben az adóék a jövedelemmel nő. Bár a kollektív tárgyalások aránya a legalacsonyabb az EU-ban, azt gyakrabban alkalmazzák vállalati szinten, mint ágazati szinten, ami összességében gyengíti a munkavállalók és az önálló vállalkozók tárgyalási pozícióját.

(47) A tartós ápolási-gondozási szolgáltatások nincsenek felkészülve a növekvő demográfiai kihívások kezelésére. A tartós ápolás-gondozásra fordított közkiadások továbbra is alacsonyak, és nagyrészt a bentlakásos gondozásra fordítják őket (jelentősen meghaladva az uniós átlagot), míg az otthoni gondozás vagy a közösségi gondozás fejlesztését célzó programok továbbra is alulfinanszírozottak vagy nagymértékben függenek az uniós finanszírozástól. Ez azt jelenti, hogy magasak a rászorulók által fizetendő költségek, és az otthoni szolgáltatások esetében nagymértékű az informális gondozásra való támaszkodás. Lengyelország számára előnyös lenne a tartós ápolási-gondozási szolgáltatások, különösen az otthoni ápolás-gondozás és a közösségi gondozás minőségének és az azokhoz való hozzáférésnek a javítása, többek között a kapcsolódó finanszírozás és a fenntarthatóság növelése révén,

AJÁNLJA, hogy Lengyelország 2026-ban és 2027-ben hozzon intézkedéseket a következők szerint:

1. A túlzott hiány megszüntetése érdekében továbbra is igazodjon a Tanács által a nettó kiadásokra vonatkozóan 2025. január 21-én ajánlott maximális növekedési rátákhoz, egyúttal éljen a nemzeti mentesítési rendelkezés alapján a védelmi kiadások növelése érdekében biztosított rugalmassággal. Erősítse meg a védelmi kiadásokat és a katonai

készültséget, ugyanakkor biztosítsa a kiadások hatékonyságát, és fokozatosan igazítsa ki a költségvetést a strukturálisan magasabb védelmi kiadások fenntartása érdekében. Biztosítsa, hogy az energiaár-emelkedés hatásának enyhítése érdekében hozott intézkedések ideiglenesek legyenek, a kiszolgáltatott helyzetben lévő háztartások védelmére vagy az energiaigényes vállalkozások szükségleteinek kezelésére irányuljanak, megőrizzék az energiamegtakarításra irányuló ösztönzőket, annak szavatolása mellett, hogy az intézkedések költségvetési terhei összeegyeztethetők legyenek az uniós költségvetési keretrendszer szerinti kötelezettségvállalásokkal. Javítsa az államháztartási kiadások hatékonyságát, többek között a szociális ellátások célzottabbá tétele és a kiadások felülvizsgálatának kiterjesztése révén. Szélesítse ki az államháztartási bevételek körét, többek között a növekedésre kevésbé káros források szerepének növelése és az adóügyi fegyelem javítása révén. Javítsa a nyugdíjrendszer megfelelőségét, megőrizve ugyanakkor a hosszú távú fenntarthatóságot a tényleges nyugdíjbavonulási életkor emelése, a nők és az önfoglalkoztatók nyugdíjszegénységének kezelése és a különleges nyugdíjrendszerek reformja révén.

2. Biztosítsa a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz keretében megvalósuló reformok és beruházások folytonosságát. Tartsa fenn a végrehajtás lendületét a kohéziós politikai programok keretében, adott esetben a kohéziós politikai keret félidős felülvizsgálata során a stratégiai prioritásokhoz való átcsoportosításra és rugalmassági mechanizmusokra építve. Kezelje az Unió keleti külső határán található régiókat különösen érintő egyedi társadalmi-gazdasági és biztonsági, valamint a polgári felkészültséggel kapcsolatos kihívásokat.

3. Egyszerűsítse a szabályozást, javítsa a szabályozási eszközöket, valamint gondoskodjon arról, hogy a jogi keret stabil és egyértelmű legyen. Ösztönözze a versenyt a közbeszerzési eljárásokban, hatékonyabbá és egyszerűbbé téve azokat, és biztosítsa a közbeszerzés hosszú távú tervezését. Erősítse a tudományos élet és a vállalkozások közötti kapcsolatokat: biztosítson erősebb ösztönzőket a kutatások kereskedelmi hasznosításához, és építse ki a beruházásra kész projektek hatékony portfólióját. Korszerűsítse az állami kutatási rendszert, tegye vonzóbbá a kutatói életpályákat és biztosítsa a K+I fenntartható finanszírozását. Tegye innovációbarátabbá az üzleti környezetet, többek között az induló és a növekvő innovatív vállalkozások számára. Csökkentse a területi egyenlőtlenségeket, különösen a közszolgáltatások és a közinfrastruktúrák hozzáférhetőségének és minőségének javítása révén, valamint a kutatás és az innováció terén. Növelje a közigazgatás kapacitását és hatékonyságát azáltal, hogy a digitalizáció érdekében kiaknázza az e-szolgáltatások interoperabilitását és az egyszeri adatszolgáltatás elvére épülő adatgyűjtést. Növelje a kkv-k digitális intenzitását, ugyanakkor kezelje prioritásként a legkorszerűbb technológiák támogatását. Növelje a megfizethető és szociális lakások kínálatát és minőségét hatékony lakáspolitikai koordináció és stratégiák, a megfizethető és szociális lakhatásra vonatkozó programok kiterjesztése, jobb szabályozás és az ingatlanadó felülvizsgálata révén.

4. Fokozza az energiarendszer rugalmasságát és hálózati kapacitását, növelje a határokon átnyúló összeköttetéseket és a villamosenergia-kereskedelmet, és számolja fel a megújuló energiaforrások további elterjedését gátló akadályokat. Mozdítsa elő a kiegyensúlyozott villamosenergia-árjelzéseket a villamosítás ösztönzése érdekében, és fokozatosan szüntesse meg a fosszilis tüzelőanyagok támogatását, különös tekintettel a szénbányászathoz kapcsolódó támogatásokra. Tegye lehetővé a tiszta ipari átalakulást és mozdítsa elő az innovációorientált átállási stratégiákat a széntől

függő régiók számára. Csökkentse a fosszilis tüzelőanyagoktól való függőséget a fűtési ágazatban az épületek hőkorszerűsítésével együtt. Mozdítsa elő a közlekedés dekarbonizációját a támogató infrastruktúrával együtt. Építse ki az éghajlatváltozás hatásaival szembeni rezilienciát az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás funkcionális irányítása, az ökoszisztémák helyreállítása, valamint a természeti erőforrások fenntartható használata révén.

5. Mozdítsa elő a minőségi és inkluzív oktatást, valamint kezelje a munkaerő- és készséghiányt. Fokozza a TTMM-területeken való részvételt a felsőoktatásban, és kezelje a tanárhiányt és a tanárképzés minőségét. Erősítse tovább a szakképzés hatékonyságát. Könnyítse meg és növelje a felnőttek tanulásban való részvételét. Növelje a hátrányos helyzetű csoportok, különösen a fogyatékossággal élő személyek munkaerőpiaci részvételét, többek között testre szabott munkaerőpiaci támogatás nyújtása révén. A szociális partnerekkel konzultálva csökkentse a munkaerőpiaci szegmentációt a szerződéstípusok közötti adózási arbitrázs kezelése és a szociális védelemhez való hozzáférés javítása révén. Javítsa a tartós ápolási-gondozási szolgáltatásokhoz való hozzáférést és azok minőségét.

Kelt Brüsszelben, -án/-én.

a Tanács részéről
az elnök